КРИБ

КОНФЕДЕРАЦИЯ
НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ
И ИНДУСТРИАЛЦИТЕ
В БЪЛГАРИЯ

ГЛАСЪТ НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС

Изх. № 180-00-180
София 06.10. 2026 год.

Г-Н СТЕФАН БЕЛЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ИКОНОМИЧЕСКА ПОЛИТИКА,
ИНВЕСТИЦИИ И ИНДУСТРИЯ

ОТНОСНО: Законопроект за потребителския кредит № 52-602-01-41 внесен от Министерски съвет на 11.09.2026 год.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН БЕЛЧЕВ,

Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България представя настоящото становище във връзка с обсъждания Законопроект за потребителския кредит, с който се транспонира Директива (ЕС) 2023/2225. Подкрепяме необходимостта от висока степен на защита на потребителите, прозрачни правила и ефективен надзор. Наред с това считаме, че регулаторната рамка следва да отчита въздействието върху конкурентната среда, инвестициите и устойчивостта на легалния бизнес.

За КРИБ водещ е принципът, че регулацията трябва да бъде насочена към качеството на участниците и към реалното пресичане на незаконната дейност, а не към натрупване на ограничения единствено върху дружествата, които вече работят по правилата. Прекомерното увеличаване на административните разходи, ценовите рестрикции и санкционните рискове може да направи определени услуги икономически нежизнеспособни и да изтласка част от търсенето извън регулирания пазар.

Оскъпяване на кредита – необходим е ясен, но икономически обоснован предел
Подкрепяме наличието на ясна законова граница на общия разход по кредита. Тя обаче следва да бъде съобразена с реалната себестойност на услугата – привлечен ресурс, идентификация и проверки, технологична инфраструктура, оценка на кредитоспособността, обслужване, регулаторно съответствие и кредитен риск.

При краткосрочните и нискоразмерни кредити тези разходи се разпределят върху малка главница и кратък срок. Поради това механично нисък таван може да не доведе до по-евтин кредит, а до отказ на регулираните дружества да обслужват определени групи клиенти. Търсенето обаче не изчезва и рискът е то да се пренасочи към нерегистрирани лица.

Считаме за по-разбираем за потребителя моделът на максимален общ разход, при който крайната граница на оскъпяването е ясна в абсолютна стойност. Подходът, при който общите разходи не могат да надвишат размера на усвоената главница, заслужава обсъждане именно защото съчетава предвидимост за потребителя и пространство за ценова конкуренция под законовия максимум.

В този смисъл е важно законодателят да се съобрази с изложените мотиви на професионалните участници, които апелират за оскъпяване, което да е ограничено до веднъж размера на главницата, при кредити до 1 г. и стойност до седем минимални работни заплати.

Увеличаване на минималния капитал и по-висока бариера за достъп до пазара

КРИБ подкрепя съществено затягане на входните изисквания към лицата, които предоставят потребителски кредит. Дейността предполага значителен финансов, организационен и професионален капацитет и не следва да бъде достъпна чрез чисто формална регистрация.

В този контекст подкрепяме въвеждането на значително по-висок минимален внесен капитал, като след оценка на въздействието бъде обсъден таван до 2 500 000 евро. По-високият капиталов праг би ограничил случайните и недобросъвестните участници, би насърчил консолидацията около устойчиви и проследими дружества и би повишил гаранциите за потребителите.

Регулаторният модел следва да бъде по-строг при влизането на пазара, но по-предвидим и пропорционален за дружествата, които вече отговарят на изискванията и работят под надзор. Това е и по-ефективен инструмент срещу сивия сектор от непрекъснатото увеличаване на текущата тежест върху изрядните компании.

Достъп до държавните регистри – условие за реална оценка на кредитоспособността

Законопроектът правилно засилва изискванията към оценката на кредитоспособността. За да бъде тази оценка действителна, а не формална, кредиторите трябва да имат законов достъп до надеждна и актуална информация за доходите, заетостта и задълженията на кредитоискателя.

Достъпът до Централния кредитен регистър и ЕСГРАОН е важен, но не е достатъчен. Необходимо е да се осигури нормативно гарантиран служебен достъп чрез RegiX до относимите данни на НАП, включително Регистъра на заетостта и необходимата осигурителна информация, при ясни гаранции за защита на личните данни и проследимост на справките. Без достъп до регистрите кредиторите де факто не могат да извършват оценка на кредитоспособността на потребителите.

Това е едновременно мярка за потребителска защита и за финансова стабилност, тъй като по-добрите данни позволяват по-точна оценка на риска, ограничават кредитирането над възможностите на клиента, намаляват измамите и риска от дългови спирали при уязвимите потребители.

Свръхрегулацията на светлия бизнес не трябва да създава пазар за незаконното лихварство

Регистрираните финансови институции понасят разходи за капитал, персонал, информационни системи, защита на данните, отчетност, надзор и потребителска защита. Нерегистрираният кредитор не понася тези разходи и не спазва ограниченията за реклама, договорно съдържание, ГПР, оценка на кредитоспособността или събиране на вземания.

Ако върху легалните дружества се натрупват непропорционални ценови ограничения, административни задължения и санкционни рискове, без паралелно да се засили контролът върху незаконното кредитиране, се създава конкурентно предимство за сивия сектор. Това може да доведе до излизане на регулирани участници или до ограничаване на предлагането именно там, където потребителите имат най-голяма нужда от легална алтернатива.

Устойчивият подход е обратният, а именно висок и реален праг за достъп до пазара, ефективен контрол и строги последици за нерегистрираните участници, съчетани с ясни и икономически изпълними правила за легалните дружества. Така светлият бизнес ще има възможност да инвестира, да се развива и да отнема пазарен дял от незаконните участници и да ги изтласква.

В заключение и предвид гореизложеното,

КРИБ счита, че приемането на нов Закон за потребителския кредит следва да постигне едновременно висока потребителска защита, лоялна конкуренция и устойчива бизнес среда. В тази връзка призоваваме Народното събрание да насочи окончателните текстове към: икономически обоснована и разбираема регулация на оскъпяването; съществено по-високи капиталови и професионални изисквания за достъп до пазара; реален достъп до необходимите държавни регистри за оценка на кредитоспособността; и ефективна политика срещу незаконното кредитиране, без допълнително свръхрегулариане на добросъвестния бизнес.

Подобен баланс би защитил потребителите не само формално, а чрез реален достъп до конкурентен пазар от финансово устойчиви, контролируеми и отговорни кредитори.

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ И ИНДУСТРИАЛЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ
КРИБ
ГЛАСЪТ НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС